

Det danske Aarsmøde 1905.

Af Thade Petersen.

~~~~~

Det fjerde danske Aarsmøde fandt Sted i Haderslev Forsamlingshus den 16. og 17. Juli 1905 og omfattede lige som i tidligere Aar de tre store nationale Foreningers Generalforsamlinger. Af særlig Indbudte: Medlemmer af de tre Foreningers Bestyrelser og Tilsynsraad, de danske Kredsdommænd og Afsendinger fra Byerne og Landsognene i Nordslesvig, var der mødt omtrent 160. Foruden dem deltog vel dobbelt saa mange til i Mødet, til en enkelt Del af det, Foredragene den første Dags Eftermiddag, var der endog 650—700 Mennesker til Stede — i og udenfor Salen.

Sprogforeningens Generalforsamling

var det første Punkt paa Dagsordenen. Til at begynde med gav Foreningens Formand, Tobaksfabrikant M. Andresen, Aabenraa, Beretning om dens Virksomhed i Aaret 1904. Der var bleven udsendt 3216 Bind Bøger til Indlemmelse i de 130 Udlaansbogsamlinger, der findes rundt om i Nordslesvig, mens 9292

Bind var bleven gratis uddelt til Bidragydere og andre. Ialt var der saaledes udsendt 12,508 Bind. Desuden 3391 Eksemplarer af Billedet: „De Sammensvorne rider fra Finnerup Lade“. Til de truede Egne ved Sproggrænsen var der bleven sendt 492 af Bøgerne og 102 af Billederne. Der var oprettet ny Bog-samlinger i Gestrup, Kragelund ved Bov, Toftum paa Romø, Tørsbøl og Ørsted. Af Medlemsantallet, der ved Generalforsamlingen i Fjor udgjorde 2625, var siden da 37 døde, mens 88 havde meldt sig ud. Imidlertid var der indmeldt 169, saa at der var en Fremgang af 44 og Medlemsantallet nu var 2669. Der gaves en Udsigt over, hvor mange Medlemmer Foreningen havde i hvert enkelt Sogn. Den havde i det henrundne Aar været forskaanet for Retssager. Vel var „Den blaa Sangbog“ bleven beslaglagt, og der var Retssager i den Anledning svævende, men det vedrørte ikke direkt Foreningen, da den ikke længere var Udgiver eller Forlægger af Bogen.

Regnskabet, der i 1903 sluttede med et Underskud af 2066 Mark 06 Pg., balancerede i 1904 med 19,535 Mark 52 Pg. og sluttede med et Overskud af 794 Mark 93 Pg. Indtægterne bestod af Medlemsbidrag: 5637 Mark 65 Pg., frivillige Bidrag: 3070 Mark 50 Pg. (deri indbefattet to testamentariske Gaver paa henholdsvis 1000 Mark og 1000 Kroner = 1036 Mark 30 Pg.), Lejeindtægter: 1196 Mark 95 Pg., andre Indtægter: 9630 Mark 42 Pg. Af de sidstnævnte var 9265 Mark 42 Pg. fremkommen ved Salg af et Hypotek i Hovslund Mølle. Det var det største Regnskab, Foreningen endnu havde haft. Der var derfor ogsaa an-

vendt et betydeligt Beløb til Afskrivning. Gælden paa „Folkehjem“, der købtes for 30,000 Mark, var i Løbet af Regnskabsaaet gaaet ned til det halve.

Paa Forespørgsel meddelte Formanden, at „Sprogforeningens Almanak“ ikke udgaves af Foreningen, men af ham selv og Skrumsager, Københoved. Men Renindtægten af Almanakken flød i Foreningens Kasse som frivilligt Bidrag. Det havde aarlig givet 300—750 Mark, siden 1893 ialt 4000—5000 Mark.

Skoleforeningens Generalforsamling

fandt Sted umiddelbart efter Sprogforeningens. Af den Beretning, Formanden, Gaardejer Thyssen Hansen, Randerup, gav om Foreningens Virksomhed, fremgik, at den i 1904 ingen Retssager havde haft, men kun betalt en Bøde paa 15 Mark, fordi et Medlems Død var bleven meldt en Dag for sent. Der var afgaaet 229 Medlemmer, deraf 45 ved Døden, men Tilgangen havde været 273, saa at Medlemsantallet var øget med 44 og ved Nytaar udgjorde 3794. Siden Nytaar var der desuden indmeldt rigelig 100 flere end der var udmeldt. Foreningen havde i 1904 ydet 217 unge Mennesker Hjælp til at komme paa kongerigske Skoler, 160 om Vinteren og 57 om Sommeren. Af dem var 99 paa Efterskole, 101 paa Højskole, 9 paa Landbrugs-, 4 paa Mælkeri- og 3 paa Handelsskole og en paa et elektrisk Kursus. Foruden dem, Foreningen har hjulpet, har der i 1904 været 67 unge Nordslesvigere paa Efterskole. Indtil Nytaar havde Foreningen ialt støttet 2425 Unge til Skolebesøg, deraf 1473

fra Haderslev, 400 fra Tønder, 332 fra Sønderborg, 195 fra Aabenraa og 25 fra Flensborg Amt.

Foreningens Regnskab balancerede med 16,473 Mark 50 Pg. Af Udgifterne var 14,546 Mark 88 Pg. gaaet til den nævnte Skolehjælp. Af Indtægterne var 9417 Mark 53 Pg. indkommen ved større frivillige Bidrag, 6673 Mark 65 Pg. ved Medlemsbidrag og mindre frivillige Bidrag. Af Medlemmerne boede 2066 i Haderslev, 355 i Aabenraa, 898 i Sønderborg, 477 i Tønder og 107 i Flensborg Amt.

Foredrag og Aftenmøde.

Efter disse to Generalforsamlinger holdt Landdagsmand H. P. Hanssen fra Aabenraa og Rigsdagsmand Jessen fra Flensborg hver et Foredrag. Det førstnævnte drejede sig om den nordslesvigske Befolkings Offervillighed. Deraf skal der her nævnes nogle Enkeltheder, fordi de stod i væsentlig Forbindelse med, hvad der kom frem paa Generalforsamlingerne. Af de omtrent 150,000 Danske i Nordslesvig var der siden 1864 udvandret 60,000 med henved 115 Millioner Mark. Dertil kom de store Tab, den præjssiske Forvaltning havde paaført Befolkningen ved sit Tvangsregimente. Til Trods for det har Offervilligheden været stigende. Fra 1899—1903 har Sprogforeningen ifølge sine offentliggjorte Regnskaber haft en Indtægt af 58,740 Mark foruden Boggaverne, Vælgerforeningen 26,660 Mark og Skoleforeningen 91,366 Mark. Efter Fradrag af Kassebeholdninger og lignende er der over 125,000

Mark tilbage, som er ydet i rede Penge. Dertil kommer Jærnfondet, som i Fjor udgjorde 12,419 Mark, og 19 Forsamlingshuse til en Værdi af 245,000 Mark, hvoraf omtrent 135,000 Mark er indbetalt. Med den ovennævnte Sum giver det ca. 390,000 Mark. Samtidig har den samme Befolkning ofret meget paa upolitiske Formaal, f. Eks. 110,000 Mark paa Frimenighedskirker. Ialt er der ydet langt over $\frac{1}{2}$ Million Mark i de nævnte 5 Aar, og Offervilligheden er, som Foreningernes Regnskaber udviser, stigende. Alligevel er den langt fra stor nok. $\frac{1}{2}$ Million i 5 Aar giver kun en Mark aarlig pr. Hoved.

Rigsdagsmand Jessen gav en Udsigt over sin Virksomhed i den tyske Rigsdag og udtalte, at der ikke var nogen Velvilje at vente fra Regeringens Side, knap nok Forstaaelse hos de frisindede Partier. Det eneste, der var at gore, var ved idelige Klager over Tryk og Uret at søge at paavirke den offentlige Mening og derigennem ogsaa Magthaverne.

Ved den tvangfri Sammenkomst om Aftenen blev der holdt en Række dels alvorlige, dels skjæmtende Taler.

Vælgerforeningens Generalforsamling

fandt Sted Mandag Formiddag den 17. Af Beretningen om Foreningens Virksomhed fremgik, at den i 1904 havde mistet 150 Medlemmer, deraf 38 ved Dødsfald, men faaet 192 i Stedet. Den havde altsaa en Fremgang af 42, og i det hele et Medlemsantal af 3229.

Dens Regnskab balancerede med 5501 Mark 05 Pg.
Kassebeholdningen var 2414 Mark 33.

Jærnfondet var i 1904 steget fra 12,400 Mark til
26,624 Mark.

Det vedtoges næste Aar at afholde Aarsmødet i
Skjærbæk den 10. og 11. Juni.
